

Fiskalizacija prodaje putem samoposlužnih uređaja

Šantalab, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2025

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Law / Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:199:347377>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-12**

Repository / Repozitorij:

[Repository Faculty of Law University of Zagreb](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
STUDIJSKI CENTAR ZA JAVNU UPRAVU I JAVNE FINACIJE
PREDDIPLOMSKI STRUČNI POREZNI STUDIJ

Student:

Ivana Šantalab

ZAVRŠNI RAD

FISKALIZACIJA PRODAJE PUTEM SAMOPOSLUŽNIH UREĐAJA

Mentor:

Prof. dr. sc. Sonja Cindori

Zagreb, siječanj 2025.

Izjava o izvornosti

Ja, Ivana Šantalab, pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključiva autorica završnog rada te da u radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova te da se prilikom izrade rada nisam koristila drugim izvorima do onih navedenih u radu.

Ivana Šantalab

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. OSNOVE FISKALIZACIJE	2
2.1. FAZE UVOĐENJA FISKALIZACIJE.....	2
2.2. OBVEZNICI FISKALIZACIJE.....	3
2.3. PRELIMINARNI POSTUPCI OBVEZNIKA FISKALIZACIJE.....	5
2.4. FISKALIZACIJA ZA VRIJEME BOLESTI COVID-19	8
3. SAMOPOSLUŽNI UREĐAJI	10
3.1. POVIJEST SAMOPOSLUŽNIH UREĐAJA.....	11
3.2. VRSTE SAMOPOSLUŽNIH UREĐAJA.....	12
4. FISKALIZACIJA PRODAJA NA SAMOPOSLUŽNIH UREĐAJA	13
4.1. PRILAGODBE OBVEZNIKA.....	13
4.2. PRAĆENJE PRODAJA I FISKALIZACIJA.....	14
5. RAČUN	14
5.1. STORNIRANJE RAČUNA.....	15
5.2. NEMOGUĆNOST IZDAVANJA RAČUNA KOJI SADRŽI JIR.....	16
5.3. PRESTANAK RADA ELEKTRIČNOG NAPLATNOG UREĐAJA.....	17
5.4. OBAVIJEST O RAČUNU.....	17
5.5. PROVJERA RAČUNA.....	18
6. SANKCIJE ZA NEPOŠTIVANJE POSTUPKA FISKALIZACIJE	19
7. ZAKLJUČAK	21
LITERATURA	23

1. UVOD

Fiskalizacija u Republici Hrvatskoj uvedena je kao ključna mjera za povećanje transparentnosti u poslovanju s ciljem smanjenja poreznih prevara. Uvođenjem fiskalnih blagajni i elektroničkog praćenja gotovinskih transakcija, država nastoji poboljšati sustav nadzora nad prihodima poslovnih subjekata, povećavajući time i ukupnu poreznu disciplinu. Dok je fiskalizacija isprva bila usmjerena na tradicionalne načine poslovanja s gotovinom, tehnološki napredak i popularizacija samoposlužnih uređaja prošili su područje djelovanja ove mjere.

Samoposlužni uređaji, kao što su automati za prodaju hrane, pića, karata i drugih proizvoda, postali su sve popularniji oblik distribucije zbog svoje jednostavnosti, ekonomičnosti i mogućnosti poslovanja bez prisutnosti osoblja. Međutim, fiskalizacija prodaja putem ovih uređaja predstavlja izazov zbog specifičnih tehničkih i operativnih zahtjeva (koje je potrebno zadovoljiti kako bi se osigurala usklađenost s poreznim propisima). Postupak fiskalizacije u kontekstu samoposlužnih uređaja mora omogućiti automatizirano evidentiranje transakcija, a time i usklađenost s važećim zakonima. Osim tehničkih prilagodbi, fiskalizacija takvih uređaja donosi i niz pitanja vezanih uz troškove implementacije i održavanja sustava. Obveznici, posebice oni manji poduzetnici, često su suočeni s financijskim opterećenjem jer moraju nabaviti opremu koja podržava fiskalizaciju, prilagoditi svoje operativne procese i osigurati tehničku podršku.

Analizom PDV obrazaca poreznih obveznika Porezna uprava dobila je pregled učinka fiskalizacije u 2013. godini, odnosno u godini kada je uvedena. U djelatnosti „I“, pružanje smještaja te pripreme i usluživanja hrane, prijavljeno je 40% više oporezivih isporuka nego u 2012. godini, od čega su 55% više prijavile fizičke osobe, a male pravne osobe prijavile su 30% više. U djelatnosti „G“, odnosno trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikla, došlo je do povećanja od 14% u vezi oporezivih isporuka. Fizičke osobe prijavile su 28% više isporuka, a 11,5% više prijavile su male pravne osobe. Što se tiče odvjetnika, oni su prijavili 4,8% više oporezivih isporuka. Gledajući sveukupne promjene kod malih pravnih i fizičkih osoba u svim navedenim djelatnostima kod prijave oporezivih isporuka, prijavljeno je 17,82% više nego u 2012. godini.

2. OSNOVE FISKALIZACIJE

Fiskalizacija je proces kojim se nadziru transakcije u gotovini na prodajnim mjestima te za cilj ima osigurati pravilno iskazivanje prihoda te sprječavanje nepropisnih transakcija i izbjegavanja poreza. Plaćanje kovanicama ili novčanicama, čekovima, kreditnim ili debitnim karticama za isporučena dobra i obavljene usluge su sve oblici transakcija koji se smatraju prometom u gotovini. Fiskalizacija kao takva uvedena je 01. siječnja 2013. godine.

Država provodi fiskalizaciju na način da su prodavatelji obvezni koristiti elektronički uređaj za fiskalizaciju koji, svaki puta kada izda račun, automatski šalje informaciju o prodaji Poreznoj upravi. Uređaj mora imati certifikat te mora biti tehnički ispravan kako bi mogao slati točne i pouzdane podatke. Postupak fiskalizacije reguliran je Zakonom¹, Pravilnikom o fiskalizaciji u prometu gotovinom, a također su relevantni i propisi Porezne uprave.

2.1. FAZE UVOĐENJA FISKALIZACIJE

Uvođenje fiskalizacije predstavlja složen proces koji zahtijeva pažljivo planiranje i postepenu implementaciju, kako bi se obuhvatile sve potrebne tehničke, administrativne i pravne komponente. Fiskalizacija u Republici Hrvatskoj bila je važan korak u modernizaciji poreznog sustava, a njezino uvođenje odvijalo se kroz nekoliko ključnih faza, koje su omogućile uspješnu prilagodbu poslovnih subjekata i organa nadzora.

Prvi korak u uvođenju fiskalizacije bio je donošenje pravnog okvira koji će definirati ciljeve, pravila i obveze vezane uz evidentiranje gotovinskih transakcija. Tako je 2012. godine usvojen Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom, koji je jasno propisao obveze poslovnih subjekata, kao i kaznene mjere za nepoštivanje zakona. Porezna uprava, kao nadležni organ za provedbu fiskalizacije, pripremila je potrebnu tehničku infrastrukturu za prijem i obradu podataka o transakcijama. Ova faza bila je ključna jer je postavila temelje za uvođenje fiskalizacije u različite gospodarske djelatnosti.

Nakon donošenja zakona, bilo je potrebno informirati poslovne subjekte o nadolazećim obvezama i načinu na koji će fiskalizacija funkcionirati u praksi. Porezna uprava organizirala

¹ Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom, NN 133/12, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 114/23

je edukativne radionice i kampanje kako bi poduzetnicima objasnila novi sustav i dala jasne smjernice o tehničkim zahtjevima i koracima koje moraju poduzeti. Ova faza uključivala je i komunikaciju s proizvođačima fiskalnih blagajni i softverskim tvrtkama, koji su morali prilagoditi svoje proizvode novim zahtjevima.

Poslije informiranja i edukacije, poslovni subjekti su morali nabaviti ili prilagoditi svoje fiskalne blagajne i softverske sustave kako bi ispunili tehničke uvjete fiskalizacije. Uređaji su morali biti certificirani i usklađeni s tehničkim zahtjevima propisanim Zakonom. Osim toga, poslovni subjekti su trebali osigurati internetsku vezu koja omogućava automatsko slanje podataka o transakcijama u sustav Porezne uprave. Ova faza uključivala je i testiranje sustava kako bi se osigurala pouzdanost u svakodnevnoj primjeni.

Bitna faza uvođenja bila je i implementacija. Fiskalizacija je implementirana postepeno, prvo u djelatnostima s najvećim obujmom gotovinskog prometa, kao što su ugostiteljstvo, trgovina i uslužne djelatnosti. Postepena implementacija omogućila je lakšu prilagodbu poduzetnicima. Svaka faza implementacije završavala je nadzorom i provjerom usklađenosti.

Na posljatku, nakon potpune implementacije, Porezna uprava nastavila je s redovitim nadzorom provedbe fiskalizacije i sustavnim provjerama prijavljenih podataka. Ova završna faza uključuje i prilagodbe zakona ili tehničkih zahtjeva, ovisno o promjenama u tehnologiji ili poslovanju. Fiskalizacija se, od uvođenja, proširila i na nove oblike poslovanja, poput samoposlužnih uređaja.

2.2. OBVEZNICI FISKALIZACIJE

Obveznicima fiskalizacije smatraju se:

- a. Fizičke osobe koje su obveznici poreza na dohodak od samostalne djelatnosti, odnosno kada obavljaju djelatnosti obrta i sa njime izjednačene djelatnosti, djelatnosti slobodnih zanimanja te djelatnosti poljoprivrede i šumarstva kada zbog te djelatnosti, poljoprivrede ili šumarstva, su obveznicima PDV-a ili ostvaruju državne poticaje.

Slobodna zanimanja obuhvaćaju profesionalne djelatnosti fizičkih osoba koje su na temelju toga obvezno osigurane prema propisima o obveznim osiguranjima. Također, to su djelatnosti fizičkih osoba kojima su te aktivnosti osnovna djelatnost te su upisane u registar obveznika poreza na dohodak. Slobodnim zanimanjima posebno se smatraju:

- 1) samostalna djelatnost zdravstvenih djelatnika, veterinarara, odvjetnika, javnih bilježnika, revizora, inženjera, arhitekata, poreznih savjetnika, prevoditelja, turističkih djelatnika, kao i druge slične djelatnosti,
 - 2) samostalna djelatnost znanstvenika, književnika, izumitelja, kao i druge slične djelatnosti,
 - 3) samostalna predavačka djelatnost, odgojna djelatnost, kao i druge slične djelatnosti te
 - 4) samostalna djelatnost novinara, umjetnika i sportaša²
- b. Obveznici poreza na dobit kao što su trgovačka društva, tuzemne poslovne jedinice poduzetnika koji su nerezidenti te druge fizičke i pravne osobe rezidenti koje samostalno obavljaju neku gospodarsku djelatnost s ciljem ostvarenja dobiti, prihoda ili dohotka, a koji se smatraju obveznicima temeljem zakona kojim se uređuje porez na dobit.³

Važno je napomenuti da fiskalizacija ne obuhvaća sve fizičke osobe koje su obveznici poreza na dohodak, već isključivo one koje obavljaju samostalnu djelatnost. Stoga možemo reći da je cilj fiskalizacije povećati transparentnost i kontrolu u poslovanju onih koji posluju samostalno i ostvaruju prihode na tržištu kroz svoje profesionalne aktivnosti. Što se tiče obveznika poreza na dobit, nema izuzetaka.⁴

Porezni obveznici koji ostvaruju promete u određenim djelatnostima ne smatraju se obveznicima fiskalizacije. Te djelatnosti su:

- a. Priređivanje igara u kasinima, lutrijskih igara, igara klađenja i na automatima za igre na sreću te zaprimanje uplata za sudjelovanje u istima,
- b. Naplata cestarina,
- c. Prodaje kod kojih se većinski dio vrijednosti prometa odnosi na maloprodaju dnevnog tiska, duhana, duhanskih prerađevina,

² Zakon o porezu na dohodak, NN 115/16-114/23

³ Zakon o porezu na dobit, NN 177/04-114/23

- d. Prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda
- e. Prodaja karata i žetona za lokalni cestovni linijski prijevoz putnika u javnom prometu,
- f. Punjenje naftnim derivatima aviona na avioservisima,
- g. Prodaja proizvoda i/ili usluga u poštanskom prometu,
- h. Pružanje bankovnih usluga i usluga osiguranja,
- i. Vođenje središnjeg depozitorija nematerijalnih vrijednosnih papira i središnjeg registra financijskih instrumenata,
- j. Ostvareni prometi koji su evidentirani preko mjernih instrumenata od energetske, komunalne, elektroničke komunikacije, kao što su električna energija, plin, voda te ostali,
- k. Provođenje zdravstvene zaštite⁵

Također, Vlada Republike Hrvatske može odlukom, na prijedlog ministra financija, izuzeti od fiskalizacije određene djelatnosti koje prometuju gotovinom. To može biti veterinarska djelatnost, provođenje mjera kontrole bolesti životinja od zaraznih i nametničkih bolesti, a koje se provode izvan veterinarske stanice i dokumentiraju se posebnim evidencijama. Također može biti i kod prodaje robe u zrakoplovima na letovima kompanije Croatia Airlines d.d.

U situacijama gdje obveznik ostvaruje promet od različitih djelatnosti koje podliježu fiskalizaciji, dužan je provoditi fiskalizaciju za sve djelatnosti, osim za gore navedene izuzetke.

2.3. PRELIMINARNI POSTUPCI OBVEZNIKA FISKALIZACIJE

Prije same fiskalizacije prodaje, obveznici su dužni poduzeti određene mjere koje su propisane Zakonom i Pravilnikom. Čak i oni obveznici koji nemaju obvezu izdavanja računa trebaju poduzeti te iste mjere; jedan oblik poslovanja bez obveze izdavanja računa su samoposlužni aparati za kavu ili bezalkoholna pića i grickalice.

Pribavljanje certifikata podrazumijeva nabavu digitalnog certifikata od Financijske agencije u svrhu provedbe postupka fiskalizacije - izdavanja računa. Taj se certifikat koristi za elektroničko potpisivanje elemenata računa i za identifikaciju obveznika fiskalizacije prilikom elektroničke razmjene podataka. Obveza pribavljanja certifikata, od 01.01.2021., vrijedi i za one obveznike koji svoju djelatnost obavljaju isključivo preko samoposlužnih aparata.⁶

⁵ Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom, NN 133/12, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 114/23

⁶ Baica, N. (2020) mag.oec., Fiskalizacija prodaje putem samoposlužnih uređaja počinje 1.1.2021., 59-64 str.

Na svakom samoposlužnom uređaju obveznik je dužan istaknuti obavijest o fiskalizaciji prodaje putem tog uređaja. U toj obavijesti mora pisati:

»POZOR! Prema Zakonu o fiskalizaciji u prometu gotovinom svaki samoposlužni uređaj mora provoditi fiskalizaciju prodaje putem samoposlužnog uređaja.

Nefiskaliziranje prodaje putem samoposlužnog uređaja kažnjivo je po Zakonu.

Ministarstvo financija Porezna uprava«.

Ispod navedene obavijesti mora ujedno biti prikazan i ISU broj kojeg dodjeljuje Ministarstvo financija odnosno Porezna uprava prilikom uspješne prijave samoposlužnog aparata preko sustava ePorezna. U slučaju da obveznik nije korisnik sustava ePorezna, službena osoba u ispostavi Porezne uprave, na temelju podnesenog Obrasca prijave podataka u sustavu fiskalizacije, dostavlja obavijest obvezniku odmah nakon dodjele ISU-a. Obavijest može biti prikazana na uređaju samo kada se obvezniku dodjeli ISU za taj samoposlužni uređaj.

Što se tiče definicije, ISU je identifikator samoposlužnog uređaja, odnosno jedinstveni broj za svaki samoposlužni uređaj koji je sastavljen od 9 brojevanih znamenaka. Novi ISU broj mora se dodijeliti ako obveznik promjeni podatke vezane uz oznaku poslovnog prostora što znači da je jedan ISU broj vezan samo za jednu oznaku poslovnog prostora.⁷

Ispod ISU broja nužno je istaknuti i oznaku poslovnog prostora. Oznaka poslovnog prostora jedinstvena je oznaka za svaki od samoposlužnih uređaja. Njezin oblik određuje svojevoljno porezni obveznik, no određeno je da mora sadržavati barem jedan znak, a najviše 20 brojeva i/ili slova. Oznaka se prijavljuje Poreznoj upravi te se više ne može mijenjati za pojedini prostor ili samoposlužni aparat. Ako obveznik zatvori taj poslovni prostor, oznaka se ne može iskoristiti za neki drugi prostor.

⁷ Porezna uprava, Obavijest o fiskalizaciji prodaje putem samoposlužnih uređaja

Tablica 1. Obrazac prijave podataka u sustav fiskalizacije

Podaci o obvezniku fiskalizacije:
OIB
Ime i prezime/Naziv
Adresa
Oznaka poslovnog prostora
Adresa poslovnog prostora
Tip poslovnog prostora
Vrsta djelatnosti koja se obavlja u poslovnom prostoru
Radno vrijeme i radni dani
Datum otvaranja poslovnog prostora
Datum zatvaranja poslovnog prostora
Status poslovnog prostora
Oznaka o izdavanju dokumenata iz članka 27.b Zakona

Podaci o proizvođaču programskog rješenja:
OIB
Ime i prezime/Naziv
Adresa
Podaci o održavatelju programskog rješenja:
OIB
Ime i prezime/Naziv
Adresa

Izvor: https://www.porezna-uprava.hr/HR_obrasci/Documents/OSTALO/Obrazac%20-%20%20fiskalizacija.pdf

2.4. FISKALIZACIJA ZA VRIJEME BOLESTI COVID-19

Temeljem prikupljenih podataka Porezne uprave te usporedbom analize iz sustava fiskalizacije vidljivo je smanjenje broja računa za sve djelatnosti od 25% te iznosa računa od 16%. Što se tiče „G“ djelatnosti, odnosno trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala, došlo je do smanjenja broja računa od 18% te iznosa računa od 8%. Do smanjenja broja računa i iznosa računa došlo je i kod djelatnosti „I“ pod koju se ubraja pružanje smještaja te pripreme i usluživanja hrane. Kod te djelatnosti 45% manje je broja računa, a iznosa računa 48%. To su sve smanjenja u razdoblju od 24.02.2020. – 31.01.2021. u odnosu na razdoblje od 23.02.2019. – 31.01.2020.

Tablica 2. Fiskalizacija 24.02.2020. – 31.01.2021. u odnosu na 23.02.2019. – 31.01.2020.

NAZIV NKD 2007	BROJ RAČUNA		Indeks 2020/2019	IZNOS RAČUNA		Indeks 2020/2019
	23.02.2019.- 31.01.2020.	24.02.2020.- 31.01.2021.		23.02.2019.- 31.01.2020.	24.02.2020.- 31.01.2021.	
1	2	3	4	5	6	7
SVE DJELATNOSTI	2.260.989.693	1.705.360.872	75,43	187.552.229.199,34	157.947.520.979,66	84,22
G- DJELATNOST TRGOVINE NA VELIKO I MALO, POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKLA	1.305.164.269	1.073.294.534	82,23	123.198.777.953,97	113.862.213.194,63	92,42
I- DJELATNOST PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	397.314.209	220.138.225	55,41	26.900.252.482,70	13.864.846.693,74	51,54

Izvor: Službena stranica Ministarstva financija, Porezne uprave, dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_press/Stranice/Fiskalizacija.aspx

Ako uspoređujemo razdoblje od 25.01. – 31.01.2021. sa istim razdobljem u 2020., vidljivo je za sve djelatnosti smanjenje broja računa iznosi 19%, a iznosa računa 4%. Kod djelatnosti „G“ vidljivo je smanjenje broja računa od 4%, a iznos računa se povećao za 3%. Djelatnost „I“ u navedenom razdoblju dosegla je najveće smanjenje u broju i iznosima računa. Broj računa se smanjio za 82%, a iznos računa za 70%.

Tablica 3. Fiskalizacija 25.01. – 31.01.2021. u odnosu na 25.01. – 31.01.2020.

NAZIV NKD 2007	BROJ RAČUNA		Indeks 2020/2019	IZNOS RAČUNA		Indeks 2020/2019
	25.01.- 31.01.2020.	25.01.- 31.01.2021.		25.01.-31.01.2020.	25.01.-31.01.2021.	
1	2	3	4	5	6	7
SVE DJELATNOSTI	38.271.254	30.861.090	80,64	2.879.586.685,25	2.753.335.583,84	95,62
G- DJELATNOST TRGOVINE NA VELIKO I MALO, POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKLA	22.781.616	21.815.405	95,76	2.024.150.069,94	2.075.115.785,77	102,52
I- DJELATNOST PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	6.000.970	1.093.579	18,22	235.202.439,72	70.298.756,94	29,89

Izvor: Službena stranica Ministarstva financija, Porezne uprave, dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_press/Stranice/Fiskalizacija.aspx

U razdoblju od 18.01. – 24.01.2021. u odnosu na razdoblje od 25.01. – 31.01.2021., nije došlo do značajnih promjena. Kod svih djelatnosti je došlo do smanjenja broja računa od 1%, a iznosa računa od 2%. Kod „G“ djelatnosti situacija je slična; broj računa se smanjio za 1%, a iznos računa za 3%. U djelatnosti „I“ broj računa je ostao isti, a iznos računa se povećao za 5%.

Tablica 4. Fiskalizacija 18.01.-24.01.2021. u odnosu na 25.01. – 31.01.2021.

NAZIV NKD 2007	BROJ RAČUNA		Indeks 3:2	IZNOS RAČUNA		Indeks 6:5
	18.01.- 24.01.2021.	25.01.- 31.01.2021.		18.01.-24.01.2021.	25.01.-31.01.2021.	
1	2	3	4	6		7
SVE DJELATNOSTI	31.178.687	30.861.090	98,98	2.810.879.935,57	2.753.335.583,84	97,95
G- DJELATNOST TRGOVINE NA VELIKO I MALO, POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKLA	22.036.122	21.815.405	99,00	2.141.213.041,47	2.075.115.785,77	96,91
I- DJELATNOST PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	1.092.099	1.093.579	100,14	66.926.780,09	70.298.756,94	105,04

Izvor: Službena stranica Ministarstva financija, Porezne upave, dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_press/Stranice/Fiskalizacija.aspx

Uspoređeno je i razdoblje od 27.01. – 02.02.2020. sa razdobljem od 20.01.2020 do 26.01.2020.. Usporedbom navedenih razdoblja može se vidjeti da je za sve djelatnosti broj računa ostao isti, a iznos računa se smanjio za 2%. Isti broj računa može se vidjeti i kod djelatnosti „G“, no iznos računa smanjio se za 2%. Kod djelatnosti „I“ došlo je do povećanja i broja računa i iznosa račun. Broj računa se povećao za 1%, a iznos računa za 3%.

Tablica 5. Fiskalizacija 27.01. – 02.02.2020. u odnosu na 20.01.2020. – 26.01.2020.

NAZIV NKD 2007	BROJ RAČUNA		Indeks 3:2	IZNOS RAČUNA		Indeks 6:5
	20.01.- 26.01.2020.	27.01.- 02.02.2020.		20.01.-26.01.2020.	27.01.-02.02.2020.	
1	2	3	4	5	6	7
SVE DJELATNOSTI	38.649.486	38.718.935	100,18	2.936.585.096,15	2.887.976.010,12	98,34
G- DJELATNOST TRGOVINE NA VELIKO I MALO, POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKLA	22.971.755	23.008.988	100,16	2.058.904.310,59	2.020.911.035,48	98,15
I- DJELATNOST PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	6.066.393	6.104.231	100,62	234.433.690,29	240.374.046,75	102,53

Izvor: Službena stranica Ministarstva financija, Porezne upave, dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_press/Stranice/Fiskalizacija.aspx

3. SAMOPOSLUŽNI UREĐAJI

Samoposlužni uređaj koji provodi postupak fiskalizacije prodaje definira se Pravilnikom o fiskalizaciji u prometu gotovinom kao automatizirani uređaj koji omogućuje neposrednu prodaju robe ili usluga. Proces se odvija tako da kupac umetne sredstvo koje se smatra gotovinom u predviđeni otvor uređaja, pri čemu nije potrebna prisutnost osobe koja bi posredovala u prodaji ili naplati proizvoda ili usluge. Također, samoposlužnim uređajem smatra se i zaseban uređaj koji obrađuje SMS poruke koje služe kao način plaćanja za isporučeno dobro ili uslugu.

Pravilnikom o fiskalizaciji u prometu gotovinom ujedno je i propisano da se samoposlužnim uređajem ne smatra uređaj putem kojeg se prodaja robe i usluga obavlja žetonima ili njemu sličnim sredstvima, a za čiju je kupnju prethodno proveden postupak fiskalizacije izdavanja računa.

Neovisno o tome odvija li se promet preko naplatnog uređaja ili preko osoblja, za djelatnosti navedene pod točkom 2.2.2. ovog rada koje su definirane člankom 5. Zakona, ne treba se provoditi fiskalizacija.

3.1. POVIJEST SAMOPOSLUŽNIH UREĐAJA

Prvi zabilježeni primjer samoposlužnih uređaja dolazi od grčkog matematičara Herona iz Aleksandrije, koji je izumio uređaj za distribuciju svete vode unutar egipatskih hramova. Ostali rani primjeri uključuju male brončane aparate za prodaju duhana u engleskim tavernama oko 1615. godine. Godine 1822., engleski izdavač i vlasnik knjižare Richard Carlile osmislio je uređaj za prodaju novina koji je omogućavao kupnju zabranjenih publikacija. Prvi potpuno automatizirani uređaj za prodaju poštanskih maraka pojavio se 1867. godine.

Početak 1880-ih u Londonu su predstavljani prvi komercijalni aparati na kovanice. Ti uređaji, često smješteni na željezničkim kolodvorima i u poštanskim uredima, omogućavali su kupnju omotnica, razglednica i papira za pisanje. Godine 1887. osnovana je prva tvrtka za održavanje samoposlužnih uređaja, Sweetmeat Automatic Delivery Co. Već sljedeće godine, Thomas Adams Gum Co. donio je samoposlužne uređaje u SAD. Oni su postavljeni na platforme njujorškog metroa i prodavali su žvakaće gume "Tutti-Fruiti." Godine 1897., Pulver Manufacturing Co. dodao je animirane figure svojim aparatima za žvakaće gume kako bi ih učinili privlačnijima. Okrugle žvakaće i strojevi za njihovu prodaju pojavili su se 1907. godine.

Iako se najčešće koriste za prodaju hrane, pića i cigareta, samoposlužni uređaji nude gotovo beskrajn izbor proizvoda, što je vidljivo u zračnim lukama ili autobusnim stanicama diljem svijeta. Oko 2006. industrija je doživjela značajan napredak uvođenjem čitača kreditnih kartica na automatima. U roku od deset godina gotovo svaki novi uređaj bio je opremljen za prihvaćanje kartičnog plaćanja.

Japan se često naziva državom samoposlužnih uređaja te je poznat po inovativnoj upotrebi takvih uređaja, koji nude raznovrsne proizvode poput svježeg voća i povrća, toplih jela, baterija, cvijeća i odjeće. Zemlja ima najveći broj samoposlužnih uređaja po stanovniku u svijetu. Sveukupno u Japanu ima oko 4 milijuna samoposlužnih uređaja što znači da otprilike na trideset i jednog stanovnika ide jedan aparat.

Najnoviji trend su pametni samoposlužni uređaji, koji omogućavaju beskontaktno plaćanje, prepoznavanje lica, očiju ili otisaka prstiju te povezivanje sa društvenim mrežama. U budućnosti bi ti uređaji mogli prepoznavati korisnike i prilagođavati ponudu njihovim preferencijama. Na primjer, uređaj za prodaju pića mogao bi zapamtiti što ste prethodno kupili i predložiti vašu omiljenu narudžbu.

Prema istraživanjima tržišta, predviđalo se da će do 2020. godine 20% svih samoposlužnih uređaja biti pametni uređaji, s najmanje 3,6 milijuna jedinica koje prepoznaju korisnike i njihove preferencije.

3.2. VRSTE SAMOPOSLUŽNIH UREĐAJA

Samoposlužni uređaji danas dolaze u raznim vrstama, ovisno o funkciji, proizvodima ili uslugama koje nude. Najpoznatiji su samoposlužni automati za prodaju hrane i pića. Pod hranom se podrazumijevaju čokoladice, grickalice, sendviči, jogurti te slični proizvodi. Također ima i širok spektar napitaka na samoposlužnim automatima; kave, čajevi, voda, gazirani i negazirani sokovi, mliječni proizvodi, pivo te mnogi drugi. Na samoposlužnim automatima prodaju se i neki higijenski proizvodi, na primjer, zaštitne rukavice i maske.

Oni funkcioniraju na način da korisnik ubaci kovanice ili novčanice, u za to predviđena mjesta, i u iznosu koji mu je potreban za kupnju proizvoda. Nakon ubacivanja novca, korisnik odabire proizvod koji želi te mu ga automat isporučuje i vraća ostatak. Postoje i ostali načini kojima je moguće izvršiti plaćanje, kao što su takozvani „ključići“, privjesci na kojima se nalazi određeni iznos koji se umanjuje za cijenu proizvoda koji korisnik kupuje, postoje i razne aplikacije preko

kojih se korisnici povezuju na aparat i plate proizvod. Sredstva na takve aplikacije ili ključice korisnik ili uplaćuje sam ili mu uplaćuje poduzeće koje nudi takve usluge te mu isporučuje račun. Moguća je i takva uplata u svrhu najma za zakup prostora za samoposlužni uređaj.

Postoje i u obliku kioska preko kojih se mogu kupiti karte za javni prijevoz, kino ili sportske događaje ili se mogu platiti karte za parking ili cestarinu.

Autopraonice, samoposlužne praonice za rublje, uređaji za naplatu korištenja toaleta se također smatraju samoposlužnim uređajima kao i uređaji za igre na sreću koji se često nalaze u trgovačkim centrima.

U Republici Hrvatskoj nisu zastupljeni automati za prodaju cigareta i duhanskih proizvoda, za prodaju lijekova bez recepta, odjeće, tiskanog materijala iako su u mnogim državama svijeta zastupljeni.

4. FISKALIZACIJA PRODAJE NA SAMOPOSLUŽNIM UREĐAJIMA

Obveznici fiskalizacije prodaja na samoposlužnim uređajima dužni su, kao i obveznici fiskalizacije u prometu gotovinom općenito, poduzeti određene korake kako bi fiskalizacija prodaja bila uspješna. Pod tim koracima smatra se prijava svake prodaje robe ili usluge, registracija svakog samoposlužnog uređaja u sustav fiskalizacije te osiguranje programskog rješenja za razmjenu podataka o prodaji s Poreznom upravom.

4.1. PRILAGODBE OBVEZNIKA

Uvođenjem fiskalizacije obveznici su došli u susret sa raznim promjenama u načinu poslovanja. Ove promjene uključuju tehničke, administrativne i organizacijske aspekte koji osiguravaju usklađenost s propisima i transparentnost u prijavi i oporezivanju prihoda.

Jedna od promjena odnosi se na elektroničko evidentiranje prodaje, pri čemu svaka transakcija na uređajima mora biti zabilježena i prijavljena Poreznoj upravi u realnom vremenu. Tu se obveznik prilagodio pribavljanjem digitalnog certifikata od Financijske agencije. Osim preciznog evidentiranja, obveznik mora osigurati i detaljno praćenje prodaja ugrađivanjem odgovarajućih uređaja što ujedno i podrazumijeva da svaki takav uređaj, odnosno aparat, mora biti opremljen softverom ili hardverom koji omogućuje fiskalizaciju što zahtijeva dodatne

tehničke prilagodbe. Koliko je važno da uređaji za praćenje prodaja i sustavi za fiskalizaciju budu ispravni, toliko je važno da i sam aparat zadovoljava određene tehničke uvjete.

Važna je i administrativna prilagodba obveznika. S obvezom vođenja evidencija o prodajnim mjestima i aparatima, dolazi i potreba da obveznici osiguraju sebi i zaposlenicima znanje i ostalu potrebnu opremu za vođenje takvih evidencija, odnosno obveznik mora osigurati internetsku stabilnost, adekvatna računala, softvere za praćenje prodaja te ostalo.

Od financijskih utjecaja važno je spomenuti i troškove nabave i instalacije fiskalnih uređaja te prilagodbe postojećeg ili kupnja novog softvera. Iako se troškovi nekima čine veliki, fiskalizacija zapravo smanjuje rizik od kazni zbog nepravilnosti i pojednostavljuje proces obračuna poreza.

4.2. PRAĆENJE PRODAJA I FISKALIZACIJA

Praćenje je bitan alat za olakšanje procesa fiskalizacije, za povećanje prihoda i poboljšanje korisničkog iskustva. U današnje vrijeme se prakticira ugradnja sustava (uređaja) u samoposlužne uređaje koji bilježe informacije poput vrste proizvoda, broja prodanih artikala i vremena prodaje.

Što se tiče fiskalizacije, na primjer, kod samoposlužnih aparata za grickalice i sokove odvija se na način da u trenutku prodaje ugrađeni uređaj registrira da je došlo do prodaje te šalje obavijest Poreznoj upravi te se prodaja u konačnici fiskalizira. Konkretno kod takvih aparata nema fizičkog računa, ali se na stranicama Porezne uprave može provjeriti je li prodaja fiskalizirana upisivanjem ISU broj-a aparata, datum i vrijeme izdavanja te ukupni iznos.

Osim za fiskalizaciju, praćenje prodaja važno je i za samog obveznika fiskalizacije jer mu pokazuje razne informacije bitne za poslovanje; analizira se prodaja po proizvodima koja je bitna jer obveznik može vidjeti koji artikli se prodaju više, a koji manje te ujedno temeljem takvog praćenja može procijeniti koliku zalihu pojedinog proizvoda treba imati. Uređaj može i automatski poslati obavijest kada zalihe proizvoda trebaju biti nadopunjene što omogućuje stalnu dostupnost proizvoda kupcima i priljev prihoda. Dostupne su i analize zarade po pojedinom uređaju/automatu. Obveznik može za pojedini uređaj vidjeti dnevnu zaradu, tjednu, mjesečnu ili zaradu u nekom određenom periodu, jednako tako može vidjeti i sveukupnu zaradu za sve uređaje u istim periodima.

5. RAČUNI

Za potrebe provedbe postupka fiskalizacije, osim podataka propisanih posebnim propisima, račun mora sadržavati ove podatke:

- a) Vrijeme izdavanja računa (sat i minuta)
- b) Oznaku operatera (osobe) na naplatnom uređaju
- c) Oznaku načina plaćanja računa – novčanice, kartica, ček, transakcijski račun, ostalo
- d) Jedinstveni identifikator računa
- e) Zaštitni kod izdavatelja obveznika fiskalizacije i
- f) QR kod (od 01.01.2021.g.)⁸

Jedinstveni identifikator računa, JIR, generira se programski u Poreznoj upravi za svaki izdani račun te se sastoji od slova i brojeva.

Zaštitni kod izdavatelja obveznika fiskalizacije označuje potvrdu veze između obveznika fiskalizacije te izdanog računa, također se sastoji od kombinacije slova i brojeva te se dostavlja Poreznoj upravi.

Svi podaci prikazani na računu moraju biti točni i potpuni, neovisno o načinu plaćanja. Svaki račun se izdaje u dva primjerka. Jedan zadržava izdavatelj računa. Izdavatelj računa, odnosno obveznik fiskalizacije, dužan je čuvati preslike izdanih računa, a sve u skladu s odredbama Općeg poreznog zakona i relevantnih posebnih propisa.

JIR, zaštitni kod izdavatelja obveznika fiskalizacije i QR kod nisu dužni iskazivati obveznici koji ostvaruju promet sredstvima koja se ne smatraju prometom u gotovini.

Broj računa koji je prema odredbama posebnih propisa sastavni dio računa, obveznici fiskalizacije kod provedbe postupka fiskalizacije iskazuju u polju broj računa u tri djela: numerički broj računa, oznaka poslovnog prostora, oznaka naplatnog uređaja.⁹

5.1. STORNIRANJE RAČUNA

Storniranje računa označuje račun kod kojeg je iskazan povrat robe ili usluga, djelomično ili u potpunosti. Kupac može zatražiti storniranje računa kod netočno iskazanih podataka na računu, pogrešno iskazane robe ili usluge, promjene načina plaćanja te mnogih drugih razloga.

⁸ Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom, NN 133/12, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 114/23

⁹ Porezna uprava - Račun

Kod storniranih računa mogući je povrat plaćenog iznosa te u tom slučaju nije potrebno pravdati manjak u blagajni, ali je potrebno u poslovnim knjigama povezati prvotno izdani račun sa storniranim računom.

U situacijama gdje je pogrešno izdan račun, zapravo dolazi do fiskalizacije tri računa; prvo se fiskalizira račun za koji se kasnije utvrdi da nije ispravan, zatim se fiskalizira stornirani račun koji ima negativan predznak te se na posljetku fiskalizira račun koji je ispravak prvotno izdanog računa. Za svaki od tih računa se generira novi JIR.

Za stornirani račun vrijede svi propisi i obveze kao i kod ostalih izdanih računa.

5.2. NEMOGUĆNOST IZDAVANJA RAČUNA KOJI SADRŽI JIR

U iznimnim situacijama prekida elektroničke veze s Poreznom upravom, obveznik fiskalizacije može izdavati račune bez JIR-a, pod uvjetom da računi sadrže sve druge propisane podatke. Obveznik je dužan ponovno uspostaviti elektroničku vezu u roku od dva dana od dana prekida te Poreznoj upravi dostaviti sve račune izdane tijekom tog razdoblja. Ako se navedeni postupak provede u propisanom roku, računi izdani bez JIR-a smatraju se ispravno fiskaliziranima.

Kako se izdavanje računa bez JIR-a nebi dešavalo učestalo, obveznik fiskalizacije mora osigurati odgovarajuću softversku i hardversku podršku za pouzdanu razmjenu i dostavu podataka Poreznoj upravi. Porezna uprava će naknadno generirati JIR za sve dostavljene račune i obvezniku fiskalizacije proslijediti potvrdu da su svi ti naknadno dostavljeni računi zaprimljeni.

5.3. PRESTANAK RADA ELEKTRIČNOG NAPLATNOG UREĐAJA

U slučajevima kada dođe do potpunog prestanka rada uređaja, svaki račun izdan u tom periodu mora biti uvezan u posebnu knjigu računa. Ta posebna knjiga računa prije samog korištenja mora biti ovjerena od strane Porezne uprave. Obveznik je obavezan ponovno uspostaviti rad naplatnog uređaja u roku od pet dana od dana prestanka rada uređaja te naknadno dostaviti sve račune izdane putem uspostavljene elektroničke veze, što je tri dana duže nego kod slučaja nemogućnosti izdavanja računa koji sadrži JIR.

Ono što je isto kao i kod prvog scenarija je to što će Porezna uprava svim naknadno dostavljenim računa odrediti JIR te ga kao potvrdu o zaprimljenim računima dostaviti

obvezniku fiskalizacije. Dobiveni JIR potrebno je dopisati računu koji je uvezan u posebnu knjigu računa.

Postupak je isti i u situacijama kada je potrebna zamjena opreme za uspostavu veze, kada dođe do nemogućnosti uspostave veze za koju je odgovoran pružatelj veze ili zbog nekog razloga koji je neovisan o volji obveznika fiskalizacije.

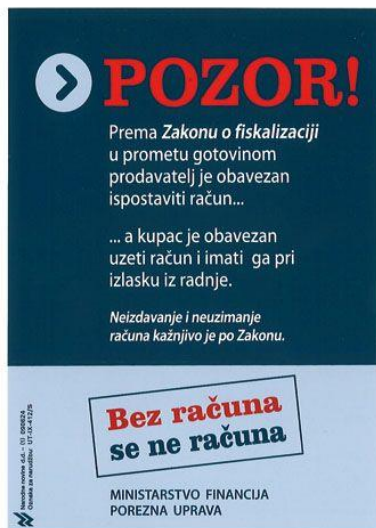
5.4. OBAVIJEST O RAČUNU

Na svakom elektroničkom naplatnom uređaju ili na drugom vidnom mjestu u poslovnom prostoru svaki obveznik fiskalizacije dužan je istaknuti obavijest o obveznom izdavanju računa te obvezi kupca da preuzme izdani račun i da ga zadrži.

Ako se radi o prodaji na samoposlužnom uređaju, mora biti istaknuta obavijest o fiskalizaciji prodaje na samom samoposlužnom uređaju.

Izgled i sadržaj navedenih obavijesti propisuje pravilnikom Ministar financija, a sama obveza da se istaknu obavijesti je sadržana u Zakonu.

Slika 1. Obavijest obveznika fiskalizacije u poslovnom prostoru

Izvor: Službena web stranica Porezne uprave

5.5. PROVJERA RAČUNA

Za primatelja računa postoji više načina kako da provjeri. Za to ima rok od 30 dana.

Najlakši način bio bi skeniranjem QR kod-a koji se nalazi na računu. Ako ga kupac skenira putem neke od aplikacija namijenjene za isto, ponudi mu se internet stranica Porezne uprave koja ga dalje vodi do mjesta za provjeru. QR kod se može skenirati i direktno iz aplikacije Porezne uprave.

Kupac može račun provjeriti i putem aplikacije „Provjera računa“. Kod ovakve provjere potrebno je upisati JIR, ZKI i ISU. Provjera koja više nije toliko zastupljena je provjera dostavom računa u prostorije Porezne uprave.

Kako bi se provjerila ispravnost što više računa, Porezna uprava je osmislila nagradno natjecanje pod imenom „Bez računa se ne računa“. Natjecanje funkcionira na način da sudionici pokušaju osvojiti što više bodova za pobjedu. Jedan bod se dobije skeniranjem jednog računa putem QR kod-a ili ručnim upisom potrebnih podataka, no to pravilo je ograničeno na način da sudionik može dnevno skenirati samo jedan račun od pojedinog izdavatelja računa.

6. SANKCIJE ZA NEPOŠTIVANJE POSTUPKA FISKALIZACIJE

Zakonom su propisane i novčane kazne u slučaju kršenja odredba o postupku fiskalizacije. Kazne mogu biti u rasponu od 2650,00 eura sve do 66.360,00 eura te ovise o prekršaju i počinitelju prekršaja.

Prema poglavlju desetom, članku 34. Zakona, novčane kazne od 3980,00 do 66.360,00 eura primjenjuju se u dva slučaja.

Prvi slučaj je ako programsko rješenje za provedbu fiskalizacije omogućava i ako se koristi u svrhu izbjegavanja provedbe same fiskalizacije izdanih računa. Može biti kažnjena pravna osoba, proizvođač i/ili održavatelj programskog rješenja. Drugi slučaj u kojem će se primijeniti navedene kazne je kada obveznik fiskalizacije ne istakne na dokumentu koji prethodi računu »OVO NIJE FISKALIZIRANI RAČUN«, a taj dokument sadrži podatke o plaćanju.

U istom članku su zatim navedene kazne od 3980,00 do 39.810,00 eura za iste prekršaje, ali ako su prekršitelji fizička osoba obrtnik, fizička osoba koja obavlja drugu samostalnu djelatnost, odnosno obveznik fiskalizacije i/ili proizvođač i/ili održavatelj programskog rješenja.

Kaznama od 660,00 do 6630,00 eura biti će kažnjena odgovorna osoba u pravnoj osobi koja je proizvođač i/ili održavatelj programskog rješenja te odgovorna osoba u pravnoj osobi koja je obveznik fiskalizacije.

U članku 34.a navedene su situacije u kojima će se kazniti pravna osoba koja je obveznik fiskalizacije kaznom od 3980,00 do 66,360,00 eura. To je u slučajevima ako obveznik fiskalizacije:

- a) izdaje račune ili dokumente koji ne sadrže Zakonom propisane podatke ili izdaje račune koji ne sadrže točne i potpune podatke,
- b) ne dostavi podatak o poslovnim prostorima,
- c) dostavi podatak o poslovnim prostorima bez svih Zakonom propisanih podataka,
- d) koristi programsko rješenje koje mu omogućava postupke kojima se izbjegava provedba fiskalizacije izdavanja računa ili provedba fiskalizacije prodaje putem samoposlužnih uređaja,
- e) ne fiskalizira svaku prodaju putem samoposlužnih uređaja u trenutku prodaje dostavom podataka o prodaji Poreznoj upravi,
- f) izdaje račune iz uvezane knjige računa koju nije prije početka uporabe ovjerio u Poreznoj upravi,
- g) ne dokaže nemogućnost uspostave veze za razmjenu podataka potvrdom HAKOM-a,
- h) ne provodi postupak fiskalizacije izdavanja računa za prateći dokument na kojem navodi podatke o plaćanju prije izdavanja računa,
- i) plaća gotovim novcem suprotno odredbi članka 28. stavka 3. ovoga Zakona, odnosno za nabavu proizvoda i usluga čije vrijednost ne prelazi 700 eura, za potrebe opskrbe ovlaštenih mjenjača gotovim novcem te za namjene koje se temelje na posebnim odlukama ministra financija,
- j) iznos primljene gotovine ne položi na račun prema odredbama članka 28. stavaka 4., 5. i 6. ovoga Zakona; u odredbama stoji da je obveznik fiskalizacije dužan uplatiti na svoj račun istog dana, a najkasnije idućeg radnog dana sav gotov novac koji premašuje svotu blagajničkog maksimuma, no ne mora uplatiti novac koji je primio kao napojnicu, a u slučaju da ima nepodmirene troškove plaćanja, mora uplatiti sav gotov novac koji ima u blagajni,
- k) ne odredi visinu blagajničkog maksimuma u skladu s odredbama članka 29. Zakona.¹⁰

¹⁰ Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom, NN 133/12, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 114/23

Člankom 35. propisane su kazne za obveznika fiskalizacije u visini od 2650,00 do 66.360,00 eura kada on:

- a) ne poveže oznaku operatera sa njegovim OIB-om, u svrhu dostave elementa računa, te taj isti OIB ne dostavi Poreznoj upravi
- b) izdavanje broja računa ne osigura na način koji je propisan odredbama Zakona
- c) ne donese i/ili ne predoči interni akt
- d) ne nabavi od Financijske agencije digitalni certifikat koji je potreban za provedbu postupka fiskalizacije
- e) u slučaju prekida veze, u roku od dva dana ponovno ne uspostavi vezu i dostavi sve račune izdane u periodu prekida veze
- f) ne osigura zadovoljavajuću softversku i hardversku podršku za razmjenu podataka s Poreznom upravom
- g) u slučaju prestanka rada naplatnog uređaja, u roku od pet dana ponovno ne uspostavi rad uređaja te ne dostavi sve račune izdane u periodu kada uređaj nije radio
- h) na kopijama ispostavljenih računa iz uvezane knjige računa ne dopiše pravodobno podatak o dobivenom JIR-u
- i) u situacijama kada stornira račun ne postupa u skladu sa odredbama za izdavanje računa
- j) ne istakne obavijest o obvezi izdavanja računa te obvezi kupca da preuzme i zadrži izdani račun u poslovnom prostoru na svakom naplatnom uređaju ili drugom vidnom mjestu
- k) na samoposlužnom uređaju ne istakne obavijest o fiskalizaciji prodaje

U članku 36. Zakona navedena je novčana kazna za kupce, odnosno primatelje računa koji ne zadrže dobiveni račun nakon izlaska iz poslovnog prostora ili ako ga ne pokažu na zahtjev službene osoba. Ta kazna iznosi od 30,00 do 260,00 eura.

7. ZAKLJUČAK

Fiskalizacija prodaje putem samoposlužnih uređaja donijela je značajne promjene u poslovanje ovog specifičnog segmenta tržišta. Uvođenjem obveze fiskalizacije za samoposlužne uređaje, poput automata za napitke, hranu, parking i druge usluge, uspostavljena je bolja kontrola prometa i smanjen prostor za moguće zlouporabe i prikrivanje prihoda. Ova mjera ima višestruke pozitivne učinke na gospodarstvo, unatoč početnim izazovima za obveznike.

Za obveznike fiskalizacije, prilagodba prodaje putem samoposlužnih uređaja zahtijevala je značajne tehničke i financijske resurse. Ključni koraci uključivali su nadogradnju postojećih uređaja s fiskalnim modulima ili nabavu novih uređaja koji podržavaju sustav fiskalizacije. Osim tehničkih zahtjeva, obveznici su se morali upoznati s novim pravilima, educirati zaposlenike i prilagoditi svoje poslovne procese kako bi osigurali pravovremeno i točno evidentiranje prometa.

Iako su ti izazovi predstavljali početno opterećenje, obveznici su kroz fiskalizaciju stekli veće mogućnosti za transparentno praćenje vlastitog poslovanja. Digitalizacija i fiskalizacija omogućuju bolji uvid u tok prihoda, što olakšava donošenje poslovnih odluka, optimizaciju troškova i usklađivanje s poreznim propisima. Dugoročno, fiskalizacija smanjuje rizik od kazni zbog eventualnih nepravilnosti i podiže razinu poslovne sigurnosti.

Što se tiče povećanja transparentnosti, korist imaju ne samo obveznici nego i korisnici. Krajnji kupci sada imaju mogućnost provjeriti autentičnost računa izdanog putem samoposlužnih uređaja, čime se jača njihovo povjerenje u poslovne subjekte i sam fiskalni sustav.

LITERATURA

Publikacije

1. Baica, N. (2020), Fiskalizacija, Računovodstvo i porezi u praksi, br. 08/20
2. Baica, N. (2020), Radno vrijeme i fiskalizacija, Računovodstvo i porezi u praksi, br. 10/20
3. Baica, N. (2020), Fiskalizacija prodaje putem samoposlužnih uređaja počinje 01.01.2021., Računovodstvo i porezi u praksi, br. 09/20
4. Baica, N., Milinović, I. (2021), Prikaz izmjena poreznih propisa od 01.01.2021., Računovodstvo i porezi u praksi, br. 01/21
5. Belamarić, P. (2021), Fiskalizacija u prometu gotovinom, Specijalistički diplomski stručni rad

Pravni izvori

1. Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom (NN 133/12, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 114/23)
2. Zakon o porezu na dobit (NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 114/22, 114/23)
3. Zakon o porezu na dohodak, (NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22, 114/23)
4. Zakon o porezu na dodanu vrijednost, (NN 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 39/22, 113/22, 33/23, 114/23, 35/24)
5. Opći porezni zakon (NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 42/20, 114/22)
6. Pravilnik o fiskalizaciji u prometu gotovinom (NN 146/12)

Internetski izvori

1. Službena web stranica Porezne uprave, <https://www.fina.hr/poslovni-digitalni-certifikati/poslovni-certifikati-za-fiskalizaciju/najcesca-pitanja-i-odgovori-o-fiskalizaciji>
2. Službena web stranica HOK-a, <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/obrtnicka-pocetnica/fiskalizacija>
3. Službena web stranica HOK-a, <https://www.hok.hr/novosti-iz-hok/fiskalizacija-samoposlužnih-uredaja>

4. Službena web stranica Porezne uprave, https://www.porezna-uprava.hr/pozivni_centar/Stranice/Fiskalizacija-kod-prodaje-putem-samoposlužnih-uredaja.aspx
5. Službena web stranica Porezne uprave, https://www.porezna-uprava.hr/pozivni_centar/Stranice/Obavijest-kod-samoposlužnih-uredaja.aspx
6. Službena web stranica Porezne uprave, https://www.porezna-uprava.hr/pozivni_centar/Stranice/samoposlužni-uredaj.aspx
7. Službena web stranica Porezne uprave, https://www.porezna-uprava.hr/pozivni_centar/Stranice/Prekršajne-odredbe.aspx
8. Službena web stranica Porezne uprave, https://www.porezna-uprava.hr/pozivni_centar/Stranice/Dostava-podataka-o-poslovnim-prostorima.aspx
9. <https://www.tportal.hr/biznis/clanak/kratka-povijest-vending-aparata-20180928/print>
10. <https://poduzetnik.biz/inovacija/procvat-samoposlužnih-uredaja-ili-vending-aparata/>
11. Službena web stranica Porezne uprave, https://www.porezna-uprava.hr/pozivni_centar/Stranice/identifikator-samoposlužnog-uredaja-ISU.aspx
12. Službena web stranica Porezne uprave, https://www.porezna-uprava.hr/pozivni_centar/stranice/digitalni-certifikat.aspx
13. <https://www.thoughtco.com/the-history-of-vending-machines-1992599>
14. Službena web stranica Porezne uprave, https://www.porezna-uprava.hr/pozivni_centar/Stranice/Racun.aspx
15. Službena web stranica Porezne uprave, https://www.porezna-uprava.hr/pozivni_centar/Stranice/Nemogucnost-izdavanja-racuna.aspx
16. Službena web stranica Fira finance, <https://fira.finance/novosti/sto-je-storno-racun/>
17. Službena web stranica Porezne uprave, <https://porezna.gov.hr/fiskalizacija/gotovinski-racuni/provjeri-fiskalni-racun>
18. Službena web stranica Porezne uprave, https://www.porezna-uprava.hr/HR_press/Documents/Fiskalizacija180314.pdf
19. <https://fakturko.hr/oznaka-poslovnog-prostora>
20. Službena web stranica Porezne uprave, <https://www.porezna-uprava.hr/Stranice/Pravila-nagradnog-natjecanja-Bez-racuna-se-ne-racuna.aspx>
21. <https://porezi.teb.hr/d/2131/pravilnik-o-fiskalizaciji-u-prometu-gotovinom-u-primjeni/>
22. Službena web stranica Porezne uprave, https://www.porezna-uprava.hr/Dokumenti%20vijesti/CORONA_fiskalizacija_izvjesce_01_02_2021.pdf

23. Službena web stranica Porezne uprave, Obveza fiskalizacije - brošura